

עבירת שימוש במסמך מזויף - משמעותה והעונש בצידה

בחוק העונשין קיימים מספר סעיפים העוסקים בעבירות זיוף, החל בזיופים בפני עצמם, דרך השגת דברים באמצעותם ועד למסמכים שזויפו על ידי עובדי ציבור. אחת מעבירות אלו היא שימוש במסמך מזויף המתוארת בסעיף 420 לחוק העונשין. מדובר בעבירה המתייחסת לאנשים אשר לא בהכרח זייפו בעצמם את המסמך אך היוו חלק מהשרשרת ששימשה להפצתו או להשגת זכויות, כספים, רכוש וטובות הנאה אחרות בגינו. עו"ד אסף דוק מסביר על יסודות העבירה והעונשים המוטלים בגינה.

מה אומר חוק העונשין על שימוש במסמכים מזויפים?

כאמור, הסעיף בחוק העונשין שעוסק בעבירת שימוש במסמך מזויף הוא 420, וזו לשונו: "המגיש או מנפק מסמך מזויף או משתמש בו בדרך אחרת, בידעו שהוא מזויף, דינו כדין מזייף המסמך". מייד ניתן לראות כי זוהי הגדרה לאקונית, ולא בכדי, שכן היא באה לאחר מספר הגדרות נוספות שמהן מתחווים הדברים. בהמשך נסביר אותן אך בינתיים נעמוד על מה שניתן להבין מהסעיף כלשונו:

- א. **היסוד העובדתי להתקיימות העבירה** - הגשה או הנפקה של מסמך מזויף, או כל שימוש בו בדרך אחרת.
- ב. **היסוד הנפשי** - ידיעה בדבר היותו של המסמך המזויף.
- ג. **העונש** - בדיוק כמו זה שמושת על מזייף המסמך. (כלומר, החוק היבש אינו מבחין לצורך הענישה וחומרת המעשה בין המזייף למשתמש במסמך, כל עוד האחרון ידע על העניין).

הבהרות של מינוחים - מסמך זויפו

מטבע הדברים, על מנת שתתקיים עבירה זו חייב להתבצע זיוף במסמך. לכן, חוק העונשין מבהיר כי מסמך הוא תעודה בכתב או כל אמצעי אחר בכתב ובכל צורה אחרת שעשוי לשמש ראיה. כלומר, לא מדובר רק ברישומים על דף אלא גם על מסמכים אלקטרוניים לכל סוגיהם, צ'קים, שטרות כסף וכדומה. ובאשר לזיוף, ישנן שלוש אפשרויות שונות: הראשונה היא הכנתו של מסמך שמתיימר להיות מה שאינו והוא עשוי להטעות, כלומר מסמך שהוכן מתחילתו ועד סופו כאשר הוא מזויף לחלוטין.

הדרך השנייה היא שינויים במסמך קיים, כלומר מסמך אותנטי שבו שונו פרטים מסוימים, הוספו או הושמטו. כמובן שאין הכוונה לכל שינוי במסמכים אלא רק לשינויים שמאחוריהם עומדת כוונה לרמות, או כשלמבצע השינוי לא הייתה הסמכות לעשות זאת, וכשעשה את המעשה כאשר הוא מתחזה כאילו השינוי נעשה בסמכות כדן. לבסוף, האפשרות השלישית של זיוף היא חתימה על מסמך בשם מדומה, ללא סמכות כדן, ובאופן שעשוי להיראות כאילו המסמך נחתם על ידי אחרים.

אילו עונשים מוטלים בגין שימוש במסמך מזויף

כפי שראינו, סעיף 420 לחוק העונשין קובע שהעונש שיוטל על העושה שימוש במסמך מזויף יהיה זהה לזה המוטל על מזייף המסמך עצמו. ישנו היגיון קביעה זו, מפני שאנשים אינם מזייפים מסמכים סתם כך אלא למען השגת מטרה כלשהי, ולכן מי שמשתמש במסמך למעשה מגשים את אותה המטרה. ובאשר לעונשים המוטלים בעבירות זיוף, סעיף 418 לחוק העונשין קובע כי דינו של מזייף מסמך עומד על שנת מאסר אחת, אך אם עשה זאת כדי לקבל דבר מה באמצעותו עולה העונש ל-3 שנות מאסר. יתר על כן, קיימות נסיבות מחמירות הנוגעות בין היתר להיקף הזיופים והנזק הכרוך בהם מבחינה כלכלית, משפטית, עסקית וחברתית - אשר התקיימותן עלולה להוביל אף ל-5 שנות מאסר.

למעשה, עבירת שימוש במסמך מזויף דומה לעבירת קבלת דבר במרמה מבחינה עונשית, אך ראוי לשים לב כי אין צורך שהנאשם

אכן יקבל דבר מה עקב פעולתו במסמך המזויף, ומספיקים הזיוף עצמו, הגשתו או הנפקתו על מנת להאשים ולהרשיע. כדי להבהיר מהו "דבר" שניתן לקבל קובע חוק העונשין שמדובר במקרקעין, מיטלטלין, זכות וכל טובת הנאה. עוד יש לשים לב להחמרה בכל הנוגע לזיופי מסמכים המשפיעים על עסקאות, כאשר במקרים אלו הענישה עומדת על 3 שנות מאסר.

מה קורה למי שמשתמש במסמך שזויף על ידי עובד ציבור?

ראוי לדעת שסעיף 421 לחוק העונשין מחמיר עוד יותר במסמכים שזויפו על ידי עובדי ציבור, כגון עובדים סוציאליים ברשויות, שוטרים, עובדי עיריית ופקידי ממשל אחרים. כאן הפגיעה ביסודות הממשל והחברה חמורה בהרבה, ולכן גם העונשים נעים בין 3 שנות מאסר בזיוף "רגיל", 5 שנים בכוונה לקבל דבר מה ואפילו 7 שנים אם הדבר אכן התקבל.

מתי החזקה של מסמך מזויף הופכת לשימוש?

עבירת השימוש במסמך מזויף באה לכסות על אותם המקרים שבהם מזייף המסמך והמשתמש בו אינם אותו אדם. כלומר, היא עוסקת לא במי שזייף אלא במי שמשתמש. ואולם, מה קורה אם הגיע לידי אדם מסוים מסמך מזויף וטרם נעשה בו שימוש? ראשית, אין בחוק העונשין התייחסות ברורה למקרה זה, אך עדיין עולה השאלה מדוע לאדם להחזיק בכלל מסמכים אלו ולא לדווח לרשויות? במקרים אלו, במידה שהמסמך נתפס ברשותו, עלול אותו אדם למצוא את עצמו בפני הליכים פליליים עד כדי האשמה בעבירת זיוף - אלא אם יצליח להוכיח כי לא הוא שזייף את המסמך, ואפילו כעת עלולות הרשויות להחליט על העמדתו לדין. יחד עם זאת, אם האדם יצליח לשכנע כי לא הייתה לו כל ידיעה על היותו של המסמך מזויף, שהחזיק בו בתום לב, ושלא היה לו חלק בזיופו - סביר מאוד להניח שינוקה מכל אשמה וייסגר ההליך הפלילי כנגדו.

מצד שני, במידה שכבר נעשה שימוש במסמך, בין אם מדובר בשטרות כסף, בצ'קים או בכל תעודה אחרת, העניינים כבר נעשים מסובכים בהרבה. כעת, אפילו אם לא הייתה לאדם כל ידיעה על הזיוף ייפתח הליך פלילי העלול להוביל לענישה של עד 3 שנות מאסר, וחובה יהיה להוכיח את תום הלב, אי הידיעה ואי הזיוף מידי הנאשם.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין זיוף מסמכים?

אתה זקוק לעורך דין פלילי מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירה הראשונית ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירה פלילית שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללת כאפשרות סבירה לחלוטין גם הותרת רישום פלילי, ובמקרים מסוימים אף שהייה מאחורי סורג ובריח. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לנאשמים המואשמים בעבירות זיוף בכלל ובעבירת שימוש במסמך מזויף בפרט, מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בעבירת זיוף מסמכים פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאב פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.